Speech Lousewies van der Laan

Alleen uitgesproken tekst geldt

Rotterdam is dit jaar culturele hoofdstad van Europa. Ik kan geen betere plek verzinnen om een D66-congres te houden, zeker als dat het startsein gaat worden van een succesvolle verkiezingscampagne. Rotterdam is namelijk een stad die wat harde klappen heeft gehad en daar weer stralend en sterk bovenop is gekomen. Dat gaan wij ook doen, maar dan in zeven maanden.

Beste Democraat,

Snel rijk worden, dat wilt u toch ook? Ik heb een nieuw spaarplan voor u ontdekt dat echt werkt!

Aan uw gezicht kan ik nu zo zien, of u wel eens emailt of niet. Want wie emailt, zal meteen begrijpen dat ik het heb over spam. Dat is elektronische post waar u nooit om heeft gevraagd maar die u in grote hoeveelheden wordt toegezonden. Ondertussen bestaat 34% van alle emailverkeer uit spam. Behalve de individuele frustratie en de kosten die het downloaden met zich meebrengt, wordt hierdoor het hele internet trager. De Europese Commissie heeft uitgerekend dat ongewenste email de wereldeconomie jaarlijks 10 miljard euro kost. Het zal u dan ook niet verbazen dat diezelfde commissie een wet heeft ingediend om spam te verbieden. Nu denkt u waarschijnlijk, dat dat vorige week in het Europees Parlement een hamerstuk moet zijn geweest. Echter, de Christen-democraten hebben de wet zo geamendeerd dat er geen algemeen verbod komt, maar dat elk land zelf mag weten wat het doet. U begrijpt dat als Nederland spam verbiedt, de spammers gewoon naar Belgie of Duitsland uitwijken. Een krankzinnig resultaat: natuurlijk hebben wij daar tegen gestemd. De PvdA heeft zich onthouden. Als hun fractie ons gevolgd had, hadden we de wijzigingen van de christendemocraten ongedaan kunnen maken en hadden we nu wel een Europees verbod op ongewenste email. De Amerikanen hadden al aangegeven dat zij Europa dan zouden volgen. Ik vertel u dat maar even, met die verkiezingen voor de boeg.

Europa werkt niet, de structuur moet anders

Ik ben niet gelukkig met dat besluit, maar het is tenminste wel democratisch en in alle openheid genomen. Dat is in Europa niet eens zo vanzelfsprekend. Zeker nu, na de aanslagen van 11 september, wordt weer duidelijk hoe weinig Europa klaar is voor de grote uitdagingen van de toekomst: veiligheid en internationale samenwerking.

Als het er echt op aankomt is het niet Europa dat de lakens uitdeelt, maar Tony Blair die Chirac en Schroeder uitnodigt voor prive-onderonsjes. Wim Kok en Guy Verhofstadt moeten zichzelf dan uitnodigen. Moeten wij ons daarover opwinden? Ik vind van wel. De VVD vindt het allemaal wel goed zo. Het gaat uiteindelijk om defensie, en dat is nog niet Europees geregeld. Maar, zeg ik tegen de VVD, Europa heeft wel de intentie om over twee jaar een vredesmacht van 60.000 man op de been te kunnen brengen. En het diner in London ging niet alleen over defensie maar ook over humanitair beleid en het Midden-Oosten. Zaken die wel degelijk Europese aangelegenheden zijn. Het getuigt van gebrek aan visie om daar zo blase over te doen.

Er is wel degelijk iets fout in Europa en dat is de manier waarop besluiten worden genomen. We leven met de fictie dat landen hun soevereiniteit en hun belangen kunnen beschermen met een veto. Maar het feit dat een land, bijvoorbeeld Luxemburg, in zijn eentje besluiten kan tegenhouden werkt juist in de hand dat de grote landen buiten de Europese samenwerking omgaan. Het is daarom dat D66 de besluitvorming wil aanpassen.

Europa moet inzet worden van de verkiezingen

Als het zo duidelijk is dat er vanalles hapert aan de Europese besluitvorming, en je zo op je vingers kunt natellen dat het na de uitbreiding alleen maar erger gaat worden, is het bedroevend om te zien hoe weinig Paars gedaan heeft om daar wat aan te veranderen.

Ad Melkert herhaalde deze week het pleidooi van Thom de Graaf om Europa een thema te maken tijdens de verkiezingscampagne. Volgens Melkert lopen de ideeen van PvdA en VVD over Europa ver uiteen. Ik dacht toen meteen: PvdA-ideeen over Europa? Ik weet niet of er iemand in de zaal is die mij een PvdA-idee over Europa kan noemen. Volgens mij is er maar een groot meningsverschil waar onze

paarse coalitiegenoten zich druk over maken en dat is de vraag of nu Kok of Van Aartsen de baas is van ons Europees beleid.

De afgelopen vier jaar is er in Nederland geen debat geweest over Europa. Er is ook weinig bereikt. Het enige dat Kok en Van Aartsen met veel vlagvertoon hebben binnengehaald bij het verdrag van Nice, is dat Nederland een symbolische stem meer krijgt in de Raad dan Belgie. Nu is het voor eens en voor altijd duidelijk dat Nederland geen klein, maar een middengroot land is. Zo. Hoe dat de EU democratischer zal maken, of slagvaardiger, hoe we daardoor een humanitair asielbeleid op poten kunnen zetten of grensoverschrijdende criminaliteit kunnen aanpakken blijft onduidelijk.

Is er inmiddels iemand die zich een PvdA-idee over Europa kan herinneren? Nee? Er is er wel eentje: Ad Melkert herhaalde deze week het pleidooi van Tony Blair voor een Europese Senaat. Als we er nu maar nog een Europese instelling bij creeeren en daar dan Nederlandse Tweede Kamerleden inzetten, dat zou dan helpen burgers meer bij Europa te betrekken. Ik ben blij dat ik geen PvdA-europarlementarier ben wiens partijleider zo'n publieke motie van wantrouwen uitdeelt.

Een Europese Senaat klinkt misschien aardig, maar de vorm die PvdA en CDA voorstaan is een slecht idee. In plaats van het Europees Parlement meer macht te geven, zou je de macht van de kiezers nog meer gaan versnipperen. Net nu het Europees Parlement een serieuze speler aan het worden is zou je die positie gaan ondermijnen. Dat zou automatisch ten gunste zijn van de lidstaten die hun beslissingen nemen in de achterkamertjes van de Raad. Verdeel en heers, heet die techniek. Ik ben zelf meer voor de techniek van: Breek open en laat mensen zelf meebeslissen.

Niet alleen voor zijn Europese daden krijgt Paars II van mij een onvoldoende, maar zelfs in woorden stelt het niet veel voor. De Nederlandse regering weigert gewoonweg mee te doen aan de discussie over de toekomst van Europa, zoals die wel in de meeste andere hoofdsteden van de EU woedt. Minister Van Aartsen stelt dat over de structuur van Europa niet hoeft te worden nagedacht als we de kloof tussen Europa en de mensen in Nederland willen dichten. Europa moet gewoon wat beter haar best doen om concrete problemen op te lossen voor de mensen. Ik heb nieuws voor mijnheer Van Aartsen: er zijn ook mensen in Nederland, die het gebrek aan democratie en slagvaardigheid in

Europa als een groot probleem zien, en die juist dat willen oplossen. Er is een democratisch gat is in Europa - dat volgende week na ratificatie van het verdrag van Nice nog groter zal worden. Dat dit de levens van mensen rechtstreeks raakt, dat zou na de MKZ-crisis toch wel voor iedereen duidelijk moeten zijn. Toen had noch de Tweede Kamer, noch het Europees Parlement, noch de kiezers ook maar iets te zeggen over het slechte non-vaccinatiebeleid.

Laten we er dus inderdaad voor zorgen dat Europa een verkiezingsthema wordt. Er valt over Europa echt wat te kiezen. Ik zou nu natuurlijk, zoals u wellicht van mij verwacht, over mijn liefde voor Europa kunnen vertellen. Over hoe Europa al 50 jaar voor onze vrede en welvaart zorgt. Over hoe internationale samenwerking begrip creeert en hoe we samen, met elkaar, de problemen oplossen. Maar ik heb eigenlijk een hele opportunistische reden waarom ik wil dat de verkiezingen mede over de toekomst van Europa gaan. Er is namelijk maar een partij die al jaren een consistententente, goed doordachte en door idealen geinspireerde visie op Europa heeft. En die partij heet D66.

D66 heeft visie voor Europa

Ons concept-verkiezingsprogramma laat aan duidelijkheid niets te wensen over. D66 wil een federaal Europa. Met duidelijke en sterke bevoegdheden voor het Europees Parlement. Dat Parlement moet meer rechtstreekse invloed krijgen op de samenstelling van de Europese Commissie. De voorzitter van die Europese Commissie wordt voortaan rechtstreeks gekozenen en zal aansturing geven aan een krachtig buitenlands, defensie en veiligheidsbeleid. Er komt een Europese Grondwet die bindend is, en die begint met "Wij, de Europeanen" in plaats van met "Wij, de president van Frankrijk, de kanselier van Duitsland, enzovoorts". Ook valt met ons best over een Europese Senaat te praten. Maar dan een Senaat die de plaats inneemt van de geheimzinnige Raad en niet die van het rechtstreeks gekozen Europees Parlement. Tot die tijd moet de Raad haar wetten in het openbaar aannemen, zoals hoort in een democratie. En, ook niet onbelangrijk, we stoppen met het rondpompen van geld in Europa - maar gebruiken de structuurfondsen gericht en tijdelijk, alleen voor die gebieden die het echt nodig hebben.

Onze visie op Europa grijpt terug op onze geboortepapieren. Wij Democraten hebben onze partij opgericht omdat wij ons zorgen maken over de democratie. Wij willen dat mensen betrokken zijn bij de wereld waarin zij leven. Daarom willen wij dat zij zelf verantwoordelijkheid krijgen, zelf kunnen kiezen. Veel van de politieke keuzes die ons leven raken worden nu in Europa genomen en het worden er steeds meer. Maar de besluitvorming in Europa stoot mensen af in plaats van dat het mensen betrokken houdt. Europa wordt gebruikt om problemen op af te schuiven in plaats van als fantastisch instrument om problemen op te lossen. Daarom is een sterk D66 nodig. In Europa, en in de Tweede Kamer, omdat wij steeds de prioriteit leggen bij de versterking van die democratie.

Als D66 - zoals ik hoop en verwacht - sterk genoeg uit de verkiezingen komt om deel te nemen aan een nieuw kabinet, dan moeten wij eens goed nadenken onder welke voorwaarden wij dat willen. In ieder geval vind ik, dat we die keuze mede moeten laten afhangen van de vraag of het nieuwe kabinet wel een visie op de toekomst van Europa heeft. Na 4 jaar Kok en van Aartsen kunnen we ons eenvoudigweg niet nog eens vier jaar stilte veroorloven. Europa moet daarom niet alleen een rol spelen in de verkiezingen, maar ook in de formatie. Ik wil natuurlijk niet vooruit lopen op de uitkomst van de lijsttrekkersverkiezing van vandaag, maar mijnheer de lijsttrekker, wie u ook mag zijn, ik reken erop dat er hier werk van gemaakt wordt.

Op naar een spetterende verkiezingsoverwinning!